

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 27 lutego 2018 r.

NK-KE.431.40.2017.KL

Pani
Iwona Agnieszka Łebek
Wójt Gminy Długołęka

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 11, 12 oraz 15 grudnia 2017 r., na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹ oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie², a także na podstawie imiennych upoważnień Wojewody Dolnośląskiego z dnia 8 listopada 2017 r. nr NK-KE.0030.75.2017.KL i NK-KE.0030.76.2017.KL zespół kontrolny, w skład którego wchodzi n.w. pracownicy Wydziału Nadzoru i Kontroli Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu:

1. Katarzyna Lipke – inspektor wojewódzki (przewodnicząca zespołu kontrolnego),
2. Magdalena Janiszewska – inspektor wojewódzki,

przeprowadził w Urzędzie Gminy w Długołęce, z siedzibą przy ul. Robotniczej 12, 55-095 Mirków, kontrolę problemową w trybie zwykłym w przedmiocie realizacji zadań z zakresu administracji rządowej, tj.:

- rejestracji stanu cywilnego, wykonywanych na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego³ - zwanej dalej p.a.s.c.
- zmiany imion i nazwisk, wykonywanych na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska⁴ – zwanej dalej z.i.i.n.

Kontrola została zrealizowana zgodnie z zatwierdzonym w dniu 9 czerwca 2017 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2017 r. nr NK-KE.430.3.2017.DD.

Kontrolę przeprowadzono w zakresie przestrzegania przepisów:

1. Ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego, tj.:

---

¹ Dz.U. Nr 185 poz. 1092.

² Dz.U. 2017 r. poz. 2234 ze zm.

³ Dz.U. 2016 r. poz. 2064 ze zm.

⁴ Dz.U. 2016 r. poz. 10.

- sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznych, na podstawie art. 53, art. 87 i art. 92 p.a.s.c.;
- wydawanie zaświadczeń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 2 lub 3 p.a.s.c.;
- rejestracja zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych;
- migracja aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego.

2. Ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska, tj.:

- prowadzenie postępowań administracyjnych na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska oraz informowanie o zaistniałych zmianach.

Okres objęty kontrolą: od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli.

W kontrolowanym okresie funkcję kierownika Urzędu Stanu Cywilnego sprawował Wójt Gminy Długołęka – Pani Iwona Agnieszka Łebek, natomiast sprawy prowadzone były przez Panią Joannę Cygan – Zastępcę Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Długołęce.

Realizację zadań z zakresu administracji rządowej oceniono:

- ***pozytywnie z nieprawidłowościami w zakresie rejestracji stanu cywilnego,***
- ***negatywnie w zakresie zmiany imion i nazwisk.***

Pismem nr NK-KE.431.40.2017.KL z dnia 31 stycznia 2018 r. przekazano kierownikowi jednostki kontrolowanej projekt wystąpienia pokontrolnego, do którego w ustawowym terminie Wójt Gminy Długołęka wniósł pisemne zastrzeżenia, o których mowa w art. 40 ust. 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej. Zastrzeżenia dotyczące rejestracji zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych zostały uwzględnione, natomiast zastrzeżenia dotyczące zmiany imion i nazwisk zostały oddalone w całości. Wobec powyższego przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne, zgodnie z dyspozycją art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej.

USTALENIA KONTROLI

REJESTRACJA STANU CYWILNEGO

Sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznych, na podstawie art. 53, art. 87 i art. 92 p.a.s.c.

Kontroli poddano 24 akty stanu cywilnego (10 aktów małżeństwa, 10 aktów zgonu oraz 4 akty urodzenia) sporządzonych w kontrolowanym okresie. Na tej podstawie ustalono, co następuje.

Akty stanu cywilnego zostały sporządzone zgodnie z właściwością, w ustawowym terminie i zawierają wszystkie dane wymagane przepisami prawa.

Odnosnie kwestii sporządzania aktów małżeństwa, w toku kontroli ustalono, że sześć spośród skontrolowanych aktów dotyczyło małżeństw zawartych w sposób określony w art. 1

§ 2 i 3 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy, zwanej dalej Krio⁵ (02230222/00/AM/2016/169..., 02230222/00/AM/2016/064..., 02230222/00/AM/2016/792..., 02230222/00/AM/2017/234..., 02230222/00/AM/2017/770..., 02230222/00/AM/2017/109...). Akty te prawidłowo sporządzono na podstawie: zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego, co jest zgodne z treścią art. 87 ust. 3 p.a.s.c. Przedmiotowe dokumenty duchowni dostarczyli w terminie określonym w art. 8 § 3 Krio. Pozostałe akty dotyczyły małżeństw zawartych przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w Długołęce, na podstawie art. 1 § 1 Krio (02230222/00/AM/2016/453..., 02230222/00/AM/2016/867..., 02230222/00/AM/2017/728....., 02230222/00/AM/2017/762...). Akty zostały sporządzone prawidłowo. W aktach zbiorowych znajdują się protokoły przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński (wszystkie zawierają informacje wymienione w art. 87 ust. 2 pkt 1 oraz pkt 3-6 i pkt 8 p.a.s.c.), pisemne zapewnienia nupturientów dotyczące braku wiedzy o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa (które określają wszystkie wymagane dane wyliczone w art. 76 ust. 4 p.a.s.c.), a także potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 84 zł⁶.

Odnośnie analizowanych aktów zgonu, w wyniku kontroli ustalono, iż ww. akty sporządzono na podstawie karty zgonu oraz protokołu zgłoszenia zgonu, zgodnie z art. 92 ust. 2 p.a.s.c. Protokoły zgłoszenia zgonu prawidłowo zawierają wszystkie wymagane informacje wynikające z dyspozycji art. 94 ust. 2 p.a.s.c. oraz podpisy, o których mowa w art. 94 ust. 1 ww. ustawy. Zgłoszenia zgonów zostały dokonane przez podmioty do tego zobowiązane lub ich pełnomocników. W 2 skontrolowanych przypadkach zgłoszenia dokonali pracownicy zakładu pogrzebowego (02230222/00/AZ/2016/138..., 02230222/00/AZ/2017/053...). W aktach zbiorowych znajdują się pełnomocnictwa dla tych osób do załatwienia określonych formalności oraz dowody uiszczenia opłat skarbowych w wysokości 17 zł., za złożenie wspomnianych dokumentów⁷.

Jednocześnie w toku kontroli odnotowano, że we wszystkich skontrolowanych aktach, zgodnie z art. 25 ust. 1 p.a.s.c., zamieszczone zostały przypiski o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby. W większości innych aktów stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby zamieszczono przypiski o sporządzonych aktach (lub za pośrednictwem systemu teleinformatycznego zlecono ich dokonanie).

Mając na uwadze kwestię sporządzania aktów urodzenia w trakcie trwania czynności kontrolnych stwierdzono, że sporządzone zostały na podstawie karty urodzenia oraz protokołu zgłoszenia urodzenia. Karty urodzenia zawierały informacje, o których mowa w art. 54 ust. 2 p.a.s.c. Zgłoszenie urodzenia dokonywane było przez matkę lub ojca dziecka⁸. Sporządzone protokoły zawierają wszystkie obligatoryjne elementy, wymienione w art. 58 pkt 1-11.

Jednocześnie ustalono, że wpisy w rejestrze dokonywane są w alfabecie łacińskim rozszerzonymi, wielkimi literami, stosownie do treści § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw

---

⁵ t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 682

⁶ Powyższa kwota wynika z części I ust. 1 pkt 1 *Wykazu Przedmiotów Opłaty Skarbowej, Stawki tej Opłaty oraz Zwolnień*, stanowiącego załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1827 z późn. zm.)

⁷ Powyższa kwota wynika z części IV *Wykazu Przedmiotów Opłaty Skarbowej, Stawek tej Opłaty oraz Zwolnień*, stanowiącego załącznik do ww. ustawy o opłacie skarbowej

⁸ Zgodnie z dyspozycją art. 57 ust. 1 p.a.s.c.

Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego⁹. Przy tym daty i godziny wpisywane są zgodnie z § 4 r.r.s.c., a imiona i nazwiska zamieszczane są w aktach stanu cywilnego w pełnym brzmieniu, do czego zobowiązuje dyspozycja § 5 ust. 1 r.r.s.c.

W wyniku kontroli przedmiotowego zagadnienia stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia.

W trakcie trwania czynności kontrolnych ustalono, że w czterech¹⁰ skontrolowanych przypadkach nie została uzupełniona informacja dotycząca terminu ważności zapewnień o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa. Zastępca Kierownika USC wyjaśniła¹¹, że:

„Fakt nieuzupełnienia terminu ważności przedmiotowych zapewnień wynika ze zwykłego przeoczenia. Data ważności generuje się automatycznie podczas tworzenia zapewnienia w systemie. W tych przypadkach w związku z awarią systemu zapewnienia były wypełniane ręcznie przez nupturientów, dlatego też przy uzupełnianiu adnotacji nieopatrnie pominięto przedmiotową informację. Warto jednak zauważyć, że data ważności zapewnienia wynika z art. 76 pkt 9 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego (okres 6 miesięcy od daty jego złożenia). Data złożenia zapewnienia została zamieszczona i opatrzona podpisem w związku z powyższym data ważności zapewnienia jest możliwa do ustalenia.”

Niewątpliwie przedmiotowa data jest możliwa do ustalenia, niemniej jednak mając na uwadze treść art. 76 pkt 9 p.a.s.c. i obowiązujący wzór zapewnienia o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa¹², w którym zostało przewidziane miejsce na wpisanie terminu ważności zapewnienia, informacja ta powinna znajdować się w każdym omawianym zapewnieniu.

W toku kontroli stwierdzono, że w pełnomocnictwie znajdującym się w aktach zbiorowych dot. aktu zgonu nr 0223022/00/AZ/2016/138... zawarto zapis: „upoważniam Zakład Usług Pogrzebowych reprezentowany przez (...) legitymującego się dokumentem tożsamości (...) do załatwienia formalności związanych ze sporządzeniem aktu zgonu i pobrania 1 bezpłatnego odpisu skróconego aktu zgonu w Urzędzie Stanu Cywilnego we Wrocławiu”. Zauważyć należy, że organ obowiązany jest badać z urzędu prawidłowość i zakres pełnomocnictwa. Przy tym brak kodeksowej regulacji zakresów pełnomocnictwa nakłada na organ obowiązek starannej interpretacji dokumentu, na mocy którego pełnomocnictwo jest udzielone¹³. Trzeba pamiętać, że to od mocodawcy zależy treść udzielonego pełnomocnictwa, dlatego też nie można dowolnie interpretować jego zapisów¹⁴. Jednocześnie z treści pełnomocnictwa powinien jasno wynikać jego zakres, tzn. jakich czynności, w jakim postępowaniu, przed jakim organem może dokonywać pełnomocnik w imieniu swojego mocodawcy¹⁵. Podkreślenia wymaga, że w przypadku braku umocowania

---

⁹ t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1904, zwane dalej zwanego dalej r.r.s.c.

¹⁰0223022/00/AM/2016/169..., 0223022/00/AM/2016/453..., 0223022/00/AM/2016/792..., 0223022/00/AM/2016/867....

¹¹ Pismo nr USC.1711.3.2017 z 8 stycznia 2018 r. w sprawie złożenia wyjaśnień.

¹² załącznik nr 35 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 stycznia 2015 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. poz. 194 z późn. zm.)

¹³ vide wyrok WSA w Lublinie z dnia 24 czerwca 2010, sygn. III SA/Lu 114/10

¹⁴ vide wyrok WSA w Gliwicach z dnia 8 grudnia 2008 r. sygn. akt I SA/GL 1032/07

¹⁵ vide WSA w Warszawie z dnia 26 listopada 2010 r., sygn. VIII SA/Wa 451/10

po stronie pełnomocnika, wadliwego pełnomocnictwa (nieprawidłowo umocowanego pełnomocnika), bądź przekroczenia przez niego zakresu posiadanego umocowania, organ obowiązany jest wezwać do jego uzupełnienia¹⁶. Przy tym zauważyć należy, że w myśl art. 33 § 1 Kpa pełnomocnikiem strony może być jedynie osoba fizyczna posiadająca zdolność do czynności prawnych, dlatego też sformułowanie zawarte na początku przedmiotowego dokumentu¹⁷ jest niewłaściwe. Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, iż nie dokonano rzetelnej analizy ww. pełnomocnictwa, co jest działaniem nieprawidłowym i stanowi przyczynę powstania wyżej omówionej nieprawidłowości.

W trakcie kontroli odnotowano, iż akta zbiorowe oznaczone były jedynie końcówką oznaczenia nadanego aktowi stanu cywilnego, którego dotyczą, co jest niezgodne z treścią § 43 r.r.s.c.¹⁸. Jednocześnie stwierdzono, że w aktach zbiorowych dot. 6¹⁹ aktów małżeństwa znajdują się wydruki odpisów skróconych aktów małżeństwa, co jest praktyką nieprawidłową. Zauważyć należy, że dokumenty, które stanowią akta zbiorowe stanu cywilnego zostały określone w art. 26 p.a.s.c.²⁰. Przyczyną zaistnienia ww. okoliczności było niestosowanie obowiązujących procedur.

W toku kontroli zauważono, że w akcie zgonu 0223022/00/AZ/2016/067... w miejscu przeznaczonym na wprowadzenie informacji o nazwie podmiotu, który zgłosił zgon, wpisano omyłkowo „współmałżonek”.

W trakcie trwania czynności kontrolnych ustalono, że w jednym przypadku w aktach urodzenia osób, które zawarły małżeństwo nie zamieszczono przypisków o sporządzonym akcie małżeństwa (dot. 02230222/00/AM/2016/169...). Ponadto w sytuacji sporządzenia aktu zgonu 0223022/00/AZ/2017/053... nie został do rejestru przeniesiony akt urodzenia dotyczący tej osoby, a w przypadku aktu zgonu 0223022/00/AZ/2017/823... nie dokonano stosownego zlecenia migracji aktu urodzenia. Przy tym należy zaznaczyć, że powyższe kwestie zostały uzupełnione przez Zastępcę Kierownika USC w Długołęce.

[dowód: akta kontroli str.: 53-322, 570-577]

Mając na uwadze przedstawiony stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące sporządzania aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno–technicznych, na podstawie art. 57, art. 87 art. i art. 92 p.a.s.c., oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

---

¹⁶ *vide* wyrok WSA w Warszawie z 12 sierpnia 2008 r., sygn. V SA/Wa 856/08

¹⁷ „Upoważniam zakład usług pogrzebowych”

¹⁸ W myśl § 43 ust. 1 r.r.s.c. akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego, niezależnie od postaci, w której są sporządzone, opatruje się oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego, którego dotyczą. Zgodnie z dyspozycją § 43 ust. 2 r.r.s.c. akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego niesporządzone w formie dokumentu elektronicznego oznacza się dodatkowo datą sporządzenia aktu stanu cywilnego, którego dotyczą (...).

¹⁹ 02230222/00/AM/2016/169..., 02230222/00/AM/2016/064..., 02230222/00/AM/2016/453..., 02230222/00/AM/2016/792..., 02230222/00/AM/2016/867..., 02230222/00/AM/2016/234...

²⁰ Należą do nich dokumenty stanowiące podstawę sporządzenia aktu stanu cywilnego lub dokumenty złożone po sporządzeniu aktu stanowiące podstawę do dołączenia wzmianki dodatkowej do aktu lub stanowiące podstawę zamieszczenia przypisku przy innych aktach.

Wydawanie zaświadczeń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 2 lub 3 p.a.s.c.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że łączna liczba zarejestrowanych zaświadczeń w zakresie przedmiotowego zagadnienia wynosi 7. Wszystkie sprawy dotyczyły wniosku o wydanie zaświadczenia o stanie cywilnym (art. 44 ust. 1 pkt 3 p.a.s.c.). Kontroli poddano wszystkie sprawy.

W wyniku czynności kontrolnych ustalono, że zaświadczenia zostały wydane w odpowiedzi na kompletne wnioski pochodzące od uprawnionych podmiotów.

Stwierdzono, że organ weryfikował obowiązek uiszczenia opłaty skarbowej za wydanie zaświadczenia. Zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 2 wykazu przedmiotów opłaty skarbowej, stawki tej opłaty oraz zwolnień stanowiącej załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej²¹, wysokość opłaty skarbowej za wydanie zaświadczenia o stanie cywilnym wynosi 38 zł. W aktach 6 spraw znajduje się potwierdzenie uiszczenia należnej opłaty skarbowej. W sprawie dot. BA 0039310 brak ww. potwierdzenia. Na zaświadczeniu znajduje się adnotacja, o której mowa w §4 ust. 1 pkt 3 lit. a) rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 września 2007 r. w sprawie zapłaty opłaty skarbowej, w której wskazano, iż zaświadczenie „nie podlega opłacie skarbowej na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. g ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej”. W treści żądania nie wskazano celu ubiegania się o wydanie zaświadczenia. Natomiast wskazano, iż załącznik do wniosku stanowi dowód należnej opłaty skarbowej lub uwierzytelniona kopia dowodu zapłaty. Wobec powyższego poproszono o wyjaśnienia. W tej kwestii pracownik poinformował, że:

„Wnioskodawca zaznaczył we wniosku, że dołącza dowód opłaty skarbowej, ponieważ nie wiedział, że zaśw. wydawane do spraw szkolnictwa i oświaty są zwolnione z opłaty skarbowej.(...)”

Powyższe wyjaśnienia zasługują na uwzględnienie. Zauważyć jednak należy, iż dobrą praktyką jest odnotowywanie w adnotacjach urzędowych wniosku celu ubiegania się o wydanie zaświadczenia o stanie cywilnym, bowiem stanowi to podstawę sporządzenia na zaświadczeniu adnotacji, o której mowa w § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zapłaty opłaty skarbowej.

W sprawie USC.5360.7.17, w zaświadczeniu wskazano, iż pobrano opłatę skarbową w wysokości 11 zł, podczas gdy do akt załączone zostało potwierdzenie uiszczenia opłaty skarbowej w pełnej kwocie, tj. 38 zł. Powyższe stanowi naruszenie w § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie zapłaty opłaty skarbowej.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że zaświadczenia zostały wydane według obowiązującego wzoru, zawierają wszystkie dane przewidziane przepisami prawa, zgodnie z art. 49 ust. 2 p.a.s.c. W zaświadczeniach prawidłowo wskazywano również ich datę ważności, zgodnie z art. 44 ust. 4 p.a.s.c.

[dowód: akta kontroli str.: 323-332]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące wydawania zaświadczeń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 2 lub 3 p.a.s.c. oceniono **pozytywnie**.

---

²¹ Dz.U. z 2016 r. poz. 1827.

Rejestracja zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych

Kontroli poddano 15 spraw dotyczących transkrypcji zagranicznych dokumentów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego, na podstawie art. 104 p.a.s.c. Na tej podstawie stwierdzono, co następuje.

W wyniku analizy dokumentów stwierdzono, iż w 2 sprawach wnioski zostały złożone przez nieuprawnione podmioty. W sprawie dot. 0223022/00/AU/2017/098... wniosek złożył dziadek dziecka, natomiast w sprawie dot. 0223022/00/AU/2016/805... wniosek pochodził od babci dziecka. W aktach spraw brak stosowanych pełnomocnictw lub wykazania przez wnioskodawców interesu prawnego w dokonaniu transkrypcji. Powyższe stanowi naruszenie art. 104 ust. 2 p.a.s.c., zgodnie z którym wniosek do wybranego kierownika urzędu stanu cywilnego o dokonanie transkrypcji może złożyć osoba, której dotyczy zdarzenie podlegające transkrypcji, lub inna osoba, która wykaże interes prawny w transkrypcji lub interes faktyczny w transkrypcji dokumentu potwierdzającego zgon. Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości było nieprzestrzeganie obowiązujących procedur.

W aktach sprawy dot. 0223022/00/AU/2017/452... brak oryginału zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, będącego dowodem zdarzenia i jego rejestracji oraz brak wniosku osoby przedkładającej zagraniczny dokument o jego wydanie. Znajduje się natomiast poświadczona za zgodność z oryginałem kopia ww. dokumentu. W tej kwestii zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Długołęce Pani Joanna Cygan wyjaśniła, że:

„W przedmiotowej sprawie wnioskodawca zwrócił się z prośbą o wydanie oryginału aktu urodzenia tłumacząc się brakiem możliwości uzyskania kolejnego odpisu na Ukrainie. Wnioskodawca swoją prośbę motywował tym, że nie wróci już na Ukrainę i obecnie stara się o obywatelstwo polskie, a ukraiński akt urodzenia będzie mu jeszcze potrzebny.”

Wobec powyższego wyjaśnić należy, iż zgodnie z art. 26 ust. 2 p.a.s.c. zasadą jest, iż w aktach zbiorowych rejestracji stanu cywilnego gromadzi się dokumenty, które nie podlegają zwrotowi. Na wniosek osoby, która przedkłada zagraniczny dokument stanu cywilnego, można wydać ten dokument, po uprzednim sporządzeniu kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem przez kierownika urzędu stanu cywilnego, jeżeli wnioskodawca nie ma możliwości ponownego uzyskania tego dokumentu. Wnioskodawca powinien zatem wskazać okoliczności uzasadniające wydanie oryginałów dokumentów. Powyższe powinno znaleźć odzwierciedlenie w aktach sprawy. Wobec braku w aktach sprawy wniosku, o którym mowa powyżej stwierdzić należy, iż w omawianej sprawie naruszony został art. 26 ust. 2 p.a.s.c.

W sprawie dot. 0223022/00/AU/2017/098... do wniosku o transkrypcję załączone zostało tłumaczenie aktu urodzenia sporządzonego w Sarajewie, dokonane przez tłumacza przysięgłego języka polskiego. Brak natomiast potwierdzenia zgodności tłumaczenia przez konsula. Przepis art. 31 ust. 1 p.a.s.c. stanowi, iż dokumenty w języku obcym przedkłada się z urzędowym tłumaczeniem na język polski dokonywanym przez: tłumacza przysięgłego wpisanego na listę prowadzoną przez Ministra Sprawiedliwości (pkt 1), tłumacza przysięgłego uprawnionego do dokonywania takich tłumaczeń w państwach członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego (pkt 2) lub konsula (pkt 3).

Za dokumenty przetłumaczone przez konsula uznaje się również: dokumenty w języku obcym przetłumaczone na język polski przez tłumacza w państwie przyjmującym i poświadczone przez konsula (art. 31 ust. 2 pkt 1 p.a.s.c.). W analizowanej sprawie brak przedłożenia tłumaczenia spełniającego opisane powyżej wymagania stanowi naruszenie art. 31 p.a.s.c.

Wobec braku zaistnienia przesłanek, o których mowa w art. 105 ust. 3 p.a.s.c., w żadnej ze spraw nie było obowiązku zawiadomienia męża matki o dokonanej transkrypcji.

Pośród analizowanych spraw 2 dot. małżeństwa. W sprawie 0223022/00/AM/2017/611... wniosek został złożony przez oboje małżonków. Nie zaszły zatem podstawy do realizacji obowiązku, o którym mowa w art. 106 ust. 2 p.a.s.c. Natomiast w sprawie dot. 0223022/00/AM/2016/400... na wniosku brak podpisu kobiety, której akt dotyczył. We wniosku złożonym przez mężczyznę zawarte zostało oświadczenie dotyczące nazwisk noszonych po zawarciu małżeństwa (mężczyzny, kobiety oraz dzieci). Kierownik usc dokonał transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego z uwzględnieniem oświadczeń zawartych we wniosku. W toku kontroli pracownik wyjaśnił, że drugi małżonek był obecny przy składaniu wniosku. Ponadto drugi małżonek dokonał odbioru odpisu transkrybowanego aktu stanu cywilnego. Powyższe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie. Obecność kobiety przy składaniu wniosku nie znajduje odzwierciedlenia w aktach sprawy. Fakt odbioru przez kobietę odpisu transkrybowanego dokumentu (data i podpis w aktach sprawy) sanuje brak zawiadomienia, o którym mowa w art. 106 ust. 2 *in principio*²² p.a.s.c., nie sanuje natomiast braku informacji o prawie do złożenia oświadczenia w sprawie nazwiska (art. 106 ust. 2 *in fine* p.a.s.c.). Nieprawidłowym zatem było wpisanie nazwiska kobiety noszonego po zawarciu małżeństwa na podstawie oświadczenia złożonego przez mężczyznę. Powyższe stanowi naruszenie ww. przepisu prawa.

W analizowanym powyżej akcie błędnie wpisano datę zawarcia małżeństwa. Prawidłowo dokonano jednak sprostowania, na podstawie art. 35 ust. 1 p.a.s.c. oraz dokonano wpisu we wzmiankach do aktu stanu cywilnego. Zauważyć jednak należy, iż zasadnym jest szczegółowe wskazanie dokumentu (np. numeru i rodzaju aktu stanu cywilnego) stanowiącego podstawę dokonania zmian (wpisu we wzmiankach) w akcie stanu cywilnego.

Kontrola wykazała, że w aktach 14 spraw znajdowały się potwierdzenia uiszczenia należnej opłaty skarbowej za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonaniu transkrypcji. Natomiast w 1 sprawie (0223022/00/AU/2017/174...) wniosek został złożony za pośrednictwem Konsula RP w Pretorii, zatem nie podlegał opłacie skarbowej na podstawie art. 3a ust. 1 ustawy o opłacie skarbowej.

W sprawie dot. 0223022/00/AU/2016/809... został złożony dokument pełnomocnictwa, jednak brak należnej opłaty skarbowej (17 zł). Zauważyć należy, iż brak opłaty skarbowej w żadnym stopniu nie wpływa na ważność pełnomocnictwa²³. Należało zatem powiadomić właściwy organ podatkowy o nieuregulowaniu opłaty na podstawie art. 11 ustawy o opłacie skarbowej²⁴.

---

²² Jeżeli transkrypcji dokonuje się na wniosek jednego z małżonków, kierownik urzędu stanu cywilnego powiadamia o transkrypcji drugiego małżonka (...).

²³ wyrok WSA w Krakowie z dnia 10 czerwca 2011 r., sygn. II SA/Kr 615/11

²⁴ wyrok WSA w Krakowie z dnia 16 stycznia 2009 r., sygn. II SA/Kr 747/08

Ponadto stwierdzono, iż we wszystkich poddanych kontroli sprawach prawidłowo, zgodnie z art. 105 ust. 1 p.a.s.c., zamieszczono w akcie stanu cywilnego adnotację o transkrypcji.

[dowód: akta kontroli str.: 333-418]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące rejestracji zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych oceniono **negatywnie**.

Migracja aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego

Kontroli poddano 30 aktów stanu cywilnego²⁵ przeniesionych do rejestru stanu cywilnego. Treść wszystkich przenoszonych aktów stanu cywilnego, sporządzonych na podstawie przepisów dotychczasowych, została zamieszczona w rejestrze stanu cywilnego w alfabecie łacińskim rozszerzonym i wielkimi literami. Dаты i godziny widniejące w przenoszonych aktach stanu cywilnego zostały wpisane i są przechowywane w sposób określony dla danego rejestru, co jest zgodne z §3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw wewnętrznych z dnia 5 lutego 2015 r. w sprawie przenoszenia aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego²⁶ – zwanego dalej p.r.s.c.

Dane zawarte w aktach stanu cywilnego przeniesiono do odpowiednich rubryk. Nie zawsze jednak wszystkie wpisy zawarte w akcie stanu cywilnego sporządzonym w księdze stanu cywilnego zostały przeniesione do rejestru stanu cywilnego. W sprawie dot. 0223022/00/AM/1987/173... w księdze stanu cywilnego, rubryka uwagi zawierała wpis dotyczący skreśleń. W przeniesionym do rejestru stanu cywilnego akcie stanu cywilnego rubryka „adnotacje” pozostała niewypełniona. Powyższe stanowi naruszenie §9 ust. 1²⁷ rozporządzenia p.r.s.c. W toku kontroli dokonano uzupełnienia adnotacji. Analogiczna sytuacja miała miejsce w sprawie dot. aktu nr 0223022/00/AZ/1982/819... oraz nr 0223022/00/AU/1981/917....

W 4²⁸ sprawach w rejestrze stanu cywilnego zapisano nazwę miejscowości w brzmieniu aktualnym, choć w akcie stanu cywilnego widnieje nazwa miejscowości w brzmieniu z dnia sporządzenia aktu. Dla przykładu w sprawie dot. 0223022/00/AU/1948/034... jako miejsce urodzenia w księdze stanu cywilnego widnieje zapis „Zakrzów”, natomiast do rejestru stanu cywilnego wprowadzono nazwę „Wrocław”. W tej kwestii poproszono o wyjaśnienia. Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego Pani Joanna Cygan poinformowała, że:

„Akt nr 2../48/Z przeniesiono do RSC od razu z obowiązującą nazwą miejsca urodzenia „Wrocław”, ponieważ w chwili obecnej nazwa „Zakrzów” nie obowiązuje (jest to część Wrocławia). Akt przeniesiono bez zamieszczania wzmianki o zmianie nazwy miejscowości, ponieważ nie posiadaliśmy wówczas dokumentu, na podstawie którego Zakrzów został wcielony

²⁵ 10 aktów urodzenia, 10 aktów małżeństwa oraz 10 aktów zgonu.

²⁶ Dz.U. poz. 204 ze zm.

²⁷ Informacje wpisane w przenoszonym akcie stanu cywilnego w rubryce „uwagi” zamieszcza się w akcie stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w polu przeznaczonym na adnotacje.

²⁸ 0223022/00/AU/1948/034..., 0223022/00/AU/1949/350..., 0223022/00/AU/1950/046..., 0223022/00/AU/1956/753... .

do Wrocławia. Ta sama sytuacja dot. aktu sporządzonego dla miejsc „Lutoszyce”, gdzie obecnie obowiązuje nazwa „Wilczyce”.

Ponadto powyższe akty były już wydawane z poprzedniego systemu z obecnie obowiązującymi nazwami miejscowości „Wrocław” zamiast „Zakrzów” i „Wilczyce” zamiast „Lutoszyce”. Akty te były przeniesione do poprzedniego systemu bez nanoszenia wzmianek o zmianie miejscowości (wpisywano obowiązujące).”

Powyższe wyjaśnienie nie zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z art. 124 ust. 1 p.a.s.c. przeniesienie aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego polega na zamieszczeniu w rejestrze stanu cywilnego treści: aktu stanu cywilnego z chwili jego sporządzenia w zakresie wymaganym w p.a.s.c., wzmianek dodatkowych, przypisków oraz informacji zawartych w rubryce „uwagi”. Natomiast przepis §4 rozporządzenia p.r.s.c. precyzuje, iż nazwę miejscowości wpisaną do przenoszonych aktów stanu cywilnego zamieszcza się w akcie stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w brzmieniu wynikającym z przenoszonych aktów stanu cywilnego. Kierownik USC zobowiązany był zatem do podjęcia wszelkich czynności w celu ustalenia aktu, z którego wynika aktualna, urzędowa nazwa miejscowości i na podstawie tego dokumentu dokonać w akcie stanu cywilnego stosownej wzmianki²⁹. W opisanym powyżej przypadku podstawę do dokonania wzmianki o zmianie nazwy miejscowości stanowi Rozporządzenie z dnia 14 grudnia 1950 r. Rady Ministrów w sprawie zmiany granic miast Wałbrzycha i Wrocławia³⁰. Zaniechanie ww. czynności stanowi naruszenie art. 124 ust. 2 p.a.s.c. w związku z §4 rozporządzenia p.r.s.c.

W sprawie dot. 0223022/00/AM/1983/267... w akcie stanu cywilnego, przeniesionym do rejestru stanu cywilnego, błędnie zapisano imię świadka („Henrtk” zamiast „Henryk”). Podczas kontroli dokonano sprostowania oraz zamieszczono stosowną wzmiankę dodatkową. Natomiast w sprawie dot. 0223022/00/AU/2001/369... w akcie stanu cywilnego sporządzonym w księdze stanu cywilnego miejsce urodzenia ojca to „Ramieszów”. Akt urodzenia został przeniesiony do rejestru stanu cywilnego z zapisem nazwy miejsca urodzenia ojca dziecka „Ramiszów”. Powyższe stanowi naruszenie §4 rozporządzenia p.r.s.c., zgodnie z którym nazwę miejscowości wpisaną do przenoszonych aktów stanu cywilnego zamieszcza się w akcie stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w brzmieniu wynikającym z przenoszonych aktów stanu cywilnego.

Kontrola wykazała, że we wszystkich przypadkach, po zmigrowaniu, w akcie stanu cywilnego sporządzonym w księdze stanu cywilnego prowadzonej na podstawie przepisów dotychczasowych odnotowywano informację o przeniesieniu tego aktu do rejestru stanu cywilnego wraz z oznaczeniem aktu i datą przeniesienia. Zgodnie z art. 124 ust. 3 p.a.s.c. przeniesienie aktu stanu cywilnego do rejestru jest czynnością materialno-techniczną, w wyniku której w akcie stanu cywilnego sporządzonym w księdze stanu cywilnego prowadzonej na podstawie przepisów dotychczasowych wpisuje się wzmiankę dodatkową o przeniesieniu tego aktu do rejestru stanu cywilnego wraz z oznaczeniem aktu i datą przeniesienia, która nie podlega przeniesieniu do rejestru stanu cywilnego. W wyniku kontroli stwierdzono, że wszystkie informacje zostały wpisane w formie wzmianki dodatkowej, co stanowi prawidłowe

---

²⁹ *Vide*: pismo Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu nr SOC-OP.6234.84.2017.ETD z dnia 23 listopada 2017 r.

³⁰ Dz.U. nr 57, poz. 509.

działanie. Zgodnie z § 13 p.r.s.c. numer przenoszonego aktu stanu cywilnego zamieszcza się przy akcie stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego. W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono, że we wszystkich przypadkach przy akcie został zamieszczony prawidłowy numer aktu z księgi papierowej.

Podczas kontroli ustalono, że w aktach stanu cywilnego, gdzie było wpisane imię i nazwisko osoby, która sporządziła przenoszony dokument, w aktach stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w odpowiednich polach zamieszczone było imię i nazwisko kierownika USC, który zarejestrował przenoszony akt. Natomiast w sytuacji, gdy rubryki te były wypełnione nieczytelnie lub nie można było ustalić ich pełnego brzmienia, w przeniesionym akcie zamieszczono informację „dane nieustalone”, co jest zgodne z § 12 rozporządzenia p.r.s.c.

W toku kontroli stwierdzono, iż wzmianki oraz przypiski zamieszczone przy akcie stanu cywilnego w księdze stanu cywilnego zostały przeniesione do rejestru stanu cywilnego. W przypiskach do aktu nr 0223022/00/AZ/2004/487... błędnie wpisano oznaczenie numeru aktu urodzenia zmarłego. Podczas czynności kontrolnych Z-ca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Długołęce dokonał stosownych zmian.

[dowód: akta kontroli str.: 419-472]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące migracji aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny realizację zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 2064 ze zm.) w zakresie rejestracji stanu cywilnego oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

ZMIANA IMIENIA I NAZWISKA

Zmiana imienia i nazwiska oraz terminowość i zawiadamianie o zmianach

W kontrolowanym okresie zostało wydanych 21 decyzji administracyjnych na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska³¹ – zwanej dalej z.i.i.n. Kontrolą objęto 20 postępowań³². Piętnaście postępowań dotyczyło zmiany nazwiska, trzy zmiany imienia, a dwa zmiany imienia i nazwiska.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono, że wydane decyzje zawierają wszystkie wymagane elementy, o których mowa w art. 107 k.p.a. Ponadto na decyzjach znajduje się klauzula pouczająca o natychmiastowym wykonaniu decyzji z mocy ustawy, co należy uznać za poprawną praktykę. Decyzje zostały doręczone stronom, co znajduje odzwierciedlenie

---

³¹ tj. Dz.U. z 2016 r. poz. 10

³² W programie kontroli przewidziano kontrolę 10 postępowań administracyjnych w tym zakresie, jednak z uwagi na stwierdzone w toku kontroli powtarzające się nieprawidłowości dotyczące tego zagadnienia zdecydowano o konieczności przeanalizowania większej liczby przeprowadzonych postępowań.

w aktach spraw (na wszystkich znajduje się potwierdzenie osobistego odbioru przez wnioskodawcę, co jest zgodne z zapisem § 60 ust. 3 instrukcji kancelaryjnej³³).

W aktach 17 postępowań znajdowały się potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 37 zł.

W wyniku kontroli stwierdzono, że wszystkie sprawy zostały załatwione terminowo³⁴.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że organ przesyłał wydane decyzje za pomocą systemu BUSC do właściwych kierowników urzędu cywilnego, zgodnie z art. 13 ust. 1³⁵ ustawy o zmianie imienia i nazwiska

Mając na uwadze kwestię weryfikacji podań pod względem formalnym ustalono nw. braki formalne w 12 na 20 skontrolowanych wnioskach:

– brak nazwiska rodzowego, do czego zobowiązuje treść art. 11 ust. 1 pkt 1 lit a ustawy z.i.i.n. (dot. USC.5355.1.2016, USC.5355.4.2017),

– brak wskazania kierownika usc, który sporządził akt urodzenia. Obowiązek zamieszczenia przedmiotowej informacji wynika z art. 11 ust. 1 pkt 1 lit. b ww. ustawy (dot. USC.5355.1.2016, USC.5355.2.2016, USC.5355.6.2016, USC.5355.7.2016, USC.5355.8.2016, USC.5355.2.2017, USC.5355.14.2017),

– brak oświadczenia wnioskodawcy, że w tej samej sprawie nie złożył wcześniej wniosku do innego kierownika urzędu stanu cywilnego lub nie została wydana już decyzja odmowna, o którym mowa w art. 11 ust. 1 pkt 6 ustawy z.i.i.n. (dot. USC.5355.1.2016, USC.5355.2.2016, USC.5355.3.2016, USC.5355.6.2016, USC.5355.7.2016, USC.5355.8.2016, USC.5355.9.2016, USC.5355.9.2017, USC.5355.14.2017).

W piśmie z 8 stycznia 2018 r.³⁶ wyjaśniono, że:

„Braki wynikły z przeoczenia przy przyjmowaniu wniosku. Wnioskodawca w tym przypadku nie korzystał z formularzy dostępnych w tutejszym urzędzie, składając wniosek przygotowany własnoręcznie (formularze, które można pobrać w tut. Urzędzie zawierają wszystkie wymagane dane.) Brak nie został zauważony dlatego nie podjęto działań mających na celu uzupełnienia wniosku. Ponadto dane w postaci nazwiska rodzowego oraz kierownika sporządzającego akt urodzenia znajdują się w rejestrze PESEL.”

Podkreślenia wymaga, że tylko kompletny pod względem formalnym wniosek skutkuje wszczęciem postępowania administracyjnego³⁷. Jeżeli organ stwierdzi w powyższym przedmiocie jakiegokolwiek braki formalne jest obowiązany wezwać wnioskodawcę na podstawie art. 64 § 2 k.p.a. do ich uzupełnienia. Przyczyną powstania przedmiotowej nieprawidłowości była nierzetelna analiza złożonych wniosków.

---

³³ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz.U. nr 14, poz. 67)

³⁴ Przy analizie przedmiotowego zagadnienia sugerowano się w 16 sprawach datą wniosku z uwagi na fakt, iż tylko na 2 wnioskach znajdowała się pieczęć wpływu, a na 2 kolejnych potwierdzenie złożenia wniosku.

³⁵ Kierownik urzędu stanu cywilnego albo jego zastępca, który wydał decyzję o zmianie imienia lub nazwiska, przesyła ją za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony rejestr stanu cywilnego, do kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa wnioskodawcy.

³⁶ Pismo Zastępcy Kierownika USC w Długołęce nr USC.1711.3.2017 z 8 stycznia 2018 r. w sprawie złożenia wyjaśnień

³⁷ *vide* wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 października 2010 r., sygn. II GSK 911/09

Jednocześnie ustalono, że 18 złożonych wniosków o zmianę imienia i nazwiska nie zawiera pieczęci wpływu, co narusza § 42 ww. instrukcji kancelaryjnej³⁸.

W trakcie trwania czynności kontrolnych stwierdzono błędy w przywołanych podstawach prawnych kontrolowanych decyzji. W decyzji USC.5355.1.2016 wskazano art. 12 ustawy z.i.i.n. bez przywołania ust. 1. Mając na uwadze powyższe należy podkreślić, iż organ jest obowiązany wskazywać w podstawie prawnej wydawanych przez siebie decyzji podstawę prawną uprawniającą go do ich wydania w sposób dokładny, z uwzględnieniem konkretnej jednostki redakcyjnej danego przepisu³⁹. Natomiast bez potrzeby przywołano art. 9 p.a.s.c. oraz art. 104 Kpa, gdyż to z treści przepisu art. 12 ust. 1 ustawy z.i.i.n. wynika właściwość kierownika urzędu stanu cywilnego do wydania w sprawie decyzji. Ponadto we wszystkich podstawach prawnych stwierdzono przywołanie nieaktualnego na dzień wydawania decyzji publikatora ustawy z.i.i.n.⁴⁰, a w 10 podstawach niepoprawny publikator k.p.a. (dot. USC 5355/1/2016, USC 5355/2/2016, 5355/3/2016, USC.5355.4.2016, USC.5355.6.2016, USC.5355.7.2016, USC.5355.12.17, USC.5355.14.2017, USC.5355.15.2017, USC.5355.16.2017). Jednocześnie w nagłówku decyzji nr USC.5355.1.2016 widnieje oznaczenie aparatu pomocniczego – Urzędu Stanu Cywilnego, a nie Kierownika USC. Przy tym zaznaczyć należy, iż obecnie nagłówki decyzji prawidłowo określają organ właściwy w sprawie.

W toku kontroli stwierdzono, że organ odstępował od uzasadnień kontrolowanych decyzji, omyłkowo powołując się na przepis art. 104 § 4 k.p.a. Wskazać należy, że możliwość odstąpienia od uzasadnienia decyzji, gdy uwzględnia ona w całości żądanie stron wynika z dyspozycji art. 107 § 4 Kpa.

Jednocześnie zauważyć należy, że od 1 czerwca 2017 r. obowiązuje nowe brzmienie art. 107 Kpa⁴¹. W myśl art. 107 § 1 pkt 7 Kpa decyzja zawiera *pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania*. Decyzje wydane po nowelizacji ww. ustawy nie zawierają części pouczenia dotyczącej zrzeczenia się odwołania (dot. USC.5355.12.2017, USC.5355.14.2017, USC.5355.16.2017, USC.5355.15.2017)⁴². Przyczyną powstania przedmiotowej nieprawidłowości była niezajomość aktualnie obowiązującej treści ww. przepisu.

W toku kontroli ustalono, że część należnych opłat skarbowych została uiszczona dopiero po wydaniu decyzji, w dniu ich osobistego odbioru przez stronę (dot. USC.5355.1.2016, USC.5355.3.2016, USC.5355.6.2016, USC.5355.8.2016, USC.5355.2.2017, USC.5355.9.2017), a w sprawie USC.5355.14.2017 w dniu wydania decyzji. Jednocześnie stwierdzono, że w aktach 3 spraw brak jest dowodów dokonania przedmiotowych wpłat (dot. USC.5355.2.2016, USC.5355.9.2016, USC.5355.10.2017), przy czym na żadnej decyzji nie znajduje się adnotacja potwierdzająca zapłatę opłaty skarbowej, zwolnienie od niej lub wyłączenie obowiązku jej zapłaty, o której mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o opłacie skarbowej

---

³⁸ Dz.U. nr 14, poz. 67

³⁹ *vide* wyrok WSA w Poznaniu z dnia 14 lipca 2010 r. sygn. II SAB/Po 18/10

⁴⁰ 9 grudnia 2015 r. został ogłoszony tekst jednolity ww. ustawy (Dz.U. z 2016 r., poz. 10)

41

Ustawa o zmianie ustawy - Kodeks postępowania administracyjnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 7 kwietnia 2017 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 935).

⁴² Postępowania wszczęte po 1 czerwca 2017 r.

z dnia 16 listopada 2006 r.⁴³ oraz § 4 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 września 2007 r. w sprawie zapłaty opłaty skarbowej⁴⁴. Należy wskazać, iż obowiązek uiszczenia opłaty skarbowej od dokonania czynności urzędowej powstaje z chwilą dokonania zgłoszenia lub złożenia wniosku⁴⁵. Wnioskodawca zobowiązany jest dołączyć dowód jej zapłaty nie później niż w ciągu 3 dni od chwili powstania obowiązku jej zapłaty⁴⁶.

We wniesionych wyjaśnieniach wskazano, że:

„W wymienionych przypadkach opłaty nie były wniesione przy składaniu wniosku ze względu na to, że wnioskodawca nie posiadał przy sobie gotówki (w tut. Kasie nie akceptuje się kart płatniczych). Opłaty skarbowe w tych sytuacjach były uiszczane zanim wydano decyzję do ręki czyli przed jej wykonaniem. Dopiero po okazaniu dowodu wpłaty wręczano wnioskodawcy decyzję”.

W związku z powyższym wskazać należy, że opisana powyżej praktyka jest nieprawidłowa. Zgodnie z dyspozycją art. 261 § 1 Kpa jeżeli strona nie wpłaciła należności tytułem opłat i kosztów postępowania, które zgodnie z przepisami powinny być uiszczone z góry, organ administracji publicznej prowadzący postępowanie wyznaczy jej termin do wniesienia tych należności. Termin ten nie może być krótszy niż siedem dni, a dłuższy niż czternaście dni. Natomiast w myśl art. 261 § 2 Kpa jeżeli w wyznaczonym terminie należności nie zostaną uiszczone, podanie podlega zwrotowi lub czynność uzależniona od opłaty zostanie zaniechana.

Ponadto w ww. wyjaśnieniach zawarto informację, iż:

„W odniesieniu do 3 spraw, w których brakuje dowodu wpłaty informuję, że brak opłaty wynika z niedopatrzenia przyjmującego wniosek. Stosowne wezwania do zapłaty zostały wysłane. Dokumenty w załączeniu”.

Do wyjaśnień załączono pisma z 29 grudnia 2017 r. w których wezwano, w związku z brakiem dowodu wpłaty z tyt. zmiany imienia i nazwiska dokonanych na podstawie wydanych decyzji, do wniesienia należnej opłaty skarbowej w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wezwania, a w przypadku gdy opłata została wcześniej uiszczona zobowiązano do dostarczenia dowodów wpłat, również w wyżej wskazanym terminie 14 dni. Przedmiotowe pisma nie zawierają podstawy prawnej, co jedynie potwierdza fakt, iż takie działania nie znajdują oparcia w obowiązujących przepisach prawa, w sytuacji gdy organ już uprzednio wydał decyzję w sprawie.

Jednocześnie w trakcie kontroli stwierdzono, że również pozostałe decyzje nie zawierają adnotacji o opłacie skarbowej, do czego zobowiązuje treść § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 września 2007 r. w sprawie zapłaty opłaty skarbowej⁴⁷. Przyczyną powstania przedmiotowych nieprawidłowości była niezajomość reguł dotyczących pobierania opłat skarbowych.

W trakcie trwania czynności kontrolnych stwierdzono, że w aktach części spraw znajdowały się 2 egzemplarze wydanych decyzji (dot. USC.5355.1.2016, USC.5355.2.2016, USC.5355.15.2017). Jak wskazano w wyjaśnieniach⁴⁸ „omyłkowo wydrukowano więcej

---

⁴³ t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1827 z późn. zm.

⁴⁴ Dz.U. Nr 187, poz. 1330

⁴⁵ art. 6 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy o opłacie skarbowej

⁴⁶ § 3 ust. 1 ww. Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zapłaty opłaty skarbowej

⁴⁷ Dz.U. Nr 187, poz. 1330

⁴⁸ Pismo z 8 stycznia 2018 r., nr USC.1711.3.2017 w sprawie złożenia wyjaśnień

egzemplarzy, które pozostawiono w aktach.” W związku z powyższym zaznaczyć należy, iż w aktach sprawy pozostawia się jeden podpisany egzemplarz decyzji⁴⁹.

W toku kontroli stwierdzono, że organ w 14⁵⁰ skontrolowanych sprawach przesłał wydane decyzje również pocztą do właściwych kierowników USC. Natomiast zgodnie z dyspozycją art. 13 ust. 1 ustawy z.i.i.n. *Kierownik urzędu stanu cywilnego albo jego zastępca, który wydał decyzję o zmianie imienia lub nazwiska, przesyła ją, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony rejestr stanu cywilnego, do kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa wnioskodawcy.* W wyjaśnieniach złożonych pismem z 8 stycznia 2018 r.⁵¹ Zastępca Kierownika USC w Długołęce wyjaśniła, iż:

„(...) decyzje były wysyłane zarówno pocztą jak i systemem teleinformatycznym. Wysyłanie decyzji w wersji papierowej wynikało z powszechnie stosowanej praktyki przez wszystkie Urzędy Stanu Cywilnego w celu dołączenia decyzji do dokumentów zbiorczych”.

W związku z powyższym wskazać należy, że w świetle obecnie obowiązującej treści ww. art. 13 ust. 1 ustawy z.i.i.n. praktyka przesyłania przedmiotowych decyzji pocztą jest zbędna.

W trakcie trwania czynności kontrolnych ustalono, że daty osobistych doręczeń części (nw.) decyzji są odległe w stosunku do dat ich wydania.

Lp.	Nr sprawy	Data wydania decyzji	Data doręczenia decyzji
1.	USC.5355.1.2016	12.01.2016 r.	22.01.2016 r.
2.	USC.5355.2.2016	04.03.2016 r.	30.03.2016 r.
3.	USC.5355.7.2016	04.08.2016 r.	25.08.2016 r.
4.	USC.5355.14.2016	20.10.2016 r.	14.11.2016 r.
5.	USC.5355.2.2017	07.02.2017 r.	06.03.2017 r.
6.	USC.5355.4.2017	22.02.2017 r.	06.03.2017 r.
7.	USC.5355.6.2017	29.03.2017 r.	08.05.2017 r.
8.	USC.5355.9.2017	24.04.2017 r.	04.05.2017 r.

Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Długołęce wyjaśniła⁵², że:

„Decyzje były odbierane osobiście zgodnie z wolą wnioskodawcy. O możliwości odbioru decyzji wnioskodawca był informowany telefonicznie w dniu jej przygotowania. Zatem to wnioskodawca decydował kiedy chce odebrać decyzję”.

Powyższą praktykę należy uznać za niewłaściwą. Jednocześnie mając na uwadze zasadę szybkości postępowania, w sytuacji gdy strona zwleka z odbiorem osobistym decyzji

⁴⁹ W myśl § 60 ust. 4 ww. instrukcji kancelaryjnej prowadzący sprawę włącza do akt sprawy podpisany egzemplarz pisma wychodzącego przeznaczony do włączenia do akt sprawy.

⁵⁰ USC.5355.1.2016, USC.5355.2.2016, USC.5355.3.2016, USC.5355.4.2016, USC.5355.6.2016, USC.5355.8.2016, USC.5355.2.2017, USC.5355.4.2017, USC.5355.7.2017, USC.5355.6.2017, USC.5355.12.2017, USC.5355.14.2017, USC.5355.15.2017, USC.5355.16.2017

⁵¹ Nr USC.1711.3.2017

⁵² Pismo z 8 stycznia 2018 r., nr USC.1711.3.2017 w sprawie złożenia wyjaśnień

w siedzibie organu, należy podjąć próbę doręczenia pisma w inny sposób. Omawiana zasada nakazuje, aby z chwilą wyjaśnienia sprawy, tj. zakończenia postępowania dowodowego, organ administracji publicznej przystąpił do sporządzenia decyzji i doręczenia jej stronie⁵³.

[dowód: akta kontroli str.: 473-571]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny, realizację zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy zmianie imienia i nazwiska w zakresie zmiany imienia i nazwiska oceniono negatywnie.

W związku z powyższym, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 i 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości należy:

W ZAKRESIE REJESTRACJI STANU CYWILNEGO

1. W każdym zapewnieniu o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa uzupełniać termin jego ważności.
2. Rzetelnie analizować treść dokumentu pełnomocnictwa.
3. Akta zbiorowe oznaczać zgodnie z dyspozycją § 43 r.r.s.c.
4. W aktach zbiorowych rejestracji stanu cywilnego przechowywać jedynie dokumenty określone w art. 26 ust. 1 p.a.s.c.
5. Bezwzględnie przestrzegać obowiązku wskazanego w art. 25 ust. 2 p.a.s.c.
6. Weryfikować uprawnienia podmiotów wnioskujących o dokonanie transkrypcji.
7. Zagraniczny dokument stanu cywilnego złożony do akt sprawy wydawać jedynie na uzasadniony wniosek osoby, która go przekłada. Wniosek ten przechowywać w aktach sprawy.
8. Weryfikować prawidłowość tłumaczeń zagranicznych dokumentów, zgodnie z art. 31 p.a.s.c.
9. Informować małżonka o prawie do złożenia oświadczenia w sprawie nazwiska, zgodnie z art. 106 ust. 2 p.a.s.c. Nazwiska małżonków noszone po zawarciu małżeństwa wpisywać do transkrybowanych aktów stanu cywilnego na podstawie prawidłowo złożonych oświadczeń.
10. Szczegółowo wskazywać dokument stanowiący podstawę dokonania zmian w akcie stanu cywilnego, np. poprzez wskazanie oznaczenia numeru aktu stanu cywilnego.
11. Weryfikować obowiązek uiszczenia opłaty skarbowej za złożony dokument pełnomocnictwa.
12. Dokonując migracji aktów stanu cywilnego informacje wpisane w rubryce „uwagi” przenoszonego aktu zamieszczać w rejestrze stanu cywilnego (w polu przeznaczonym na adnotacje), zgodnie z §9 ust. 1 rozporządzenia p.r.s.c.
13. Nazwę miejscowości wpisaną do przenoszonego aktu stanu cywilnego zamieszczać w akcie stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w brzmieniu wynikającym z przenoszonego aktu stanu cywilnego.

---

⁵³ M. Wierzbowski, R. Hauser, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz do art. 12 Kpa, Wyd. 4, Warszawa 201

W ZAKRESIE ZMIANY IMIENIA I NAZWISKA

1. Rzetelnie weryfikować złożone wnioski, a w przypadku stwierdzenia braków formalnych wzywać o ich uzupełnienie, na podstawie art. 64 § 2 k.p.a.
2. Na wpływających wnioskach umieszczać pieczęć wpływu.
3. W decyzjach powoływać prawidłową podstawę prawną, w szczególności aktualny publikator ustaw.
4. Pouczenia zawierane w decyzjach formułować zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a.
5. W przypadku stwierdzenia braku należnej opłaty skarbowej wzywać o jej uiszczenie, w trybie wskazanym w art. 261 § 1 k.p.a.
6. Na decyzjach zamieszczać stosowną adnotację o opłacie skarbowej, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 września 2007 r. w sprawie zapłaty opłaty skarbowej.
7. Odstąpić od praktyki przesyłania wersji papierowej decyzji o zmianie imienia i nazwiska do właściwego kierownika USC.
8. Doręczać pisma stronie mając na uwadze zasadę szybkości postępowania.

Na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej proszę o przekazanie **w terminie do dnia 27 marca 2018 r.** informacji o wykonaniu zaleceń i wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości.

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

/-/

Paweł Hreniak